

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ І ПРІОРИТЕТНИХ НАПРЯМІВ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

Коба Т. М., Назаркіна В. М.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Вступ. Публічні закупівлі в системі охорони здоров'я є ключовим чинником забезпечення життєдіяльності медичних закладів і якості надання ними належної медичної і фармацевтичної допомоги. Протягом останнього десятиліття відбулися значні зміни в системі державних закупівель у напрямку забезпечення публічності, прозорості, діджиталізації, чому сприяло ухвалення у 2014 р. принципово нового Закону «Про публічні закупівлі», гармонізованого зі стандартами ЄС. Реалізація Стратегії реформування публічних закупівель передбачала впровадження е-системи закупівель, розвиток інституційної інфраструктури, централізацію закупівель (створення закупівельних агенцій і передачу їм відповідних повноважень), професіоналізацію (скасування тендерних комітетів і підвищення компетентності й відповідальності уповноваженої особи (УО)). Передбачалося, що Концепція реформування закупівель ЛЗ і МВ, допоміжних засобів, інших товарів медичного призначення (розпорядження КМУ від 26.09.2018 р. № 720-р) сприятиме підвищенню ефективності закупівель ЛЗ і медичних товарів, які забезпечать: зниження корупційних ризиків, адміністративних витрат і відповідних бар'єрів; раціональне використання бюджетних коштів; здійснення прозорих закупівель; орієнтованість на пацієнта. Разом з тим, практична реалізація супроводжується певними проблемами, а постійні зміни нормативно-правової бази не сприяють ефективному фармацевтичному забезпеченню населення.

Мета – визначити думку фахівців у сфері закупівель щодо основних проблем і пріоритетних напрямів удосконалення системи публічних закупівель в ОЗ

Матеріали і методи: опитування методом онлайн анкетування фахівців, що здійснюють закупівлі ЛЗ в медичних закладах. З них 85 % мають статус уповноваженої особи у сфері закупівель, 9 % – фармацевти, 3 % – клінічні фармацевти, 3 % – інші категорії. Вік опитаних: до 30 років – 6,3 %; від 30 до 40 років – 31,3 %; від 40 до 50 років – 34,4 %; старше 50 років – 28,1 %. 78,1 % – жінки, 21,9 % – чоловіки

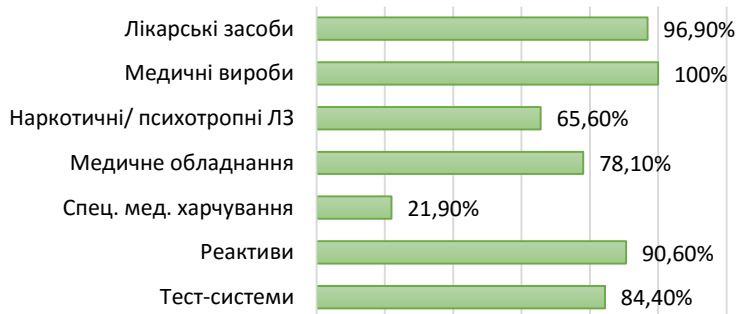

Рис. 1 Товари, що закуповуються ЗОЗ

Висновки анкетування дозволило визначити ключові проблеми у сфері закупівель. Це, насамперед, обмеження щодо закупівлі за Нацпереліком (56,3%), порушення умов договору (18,8%), створення штучних перепон (12,5%). У разі придбання ліків, що не включені до Нацпереліку ОЛЗ, керуються протоколами, державним/локальним формуляром. 50 % респондентів наголошують на необхідності створення єдиного регуляторного переліку. Напрями удосконалення системи закупівель: удосконалення нормативно-правової бази (спрощення, систематизація, стабільність); підвищення порогів і розширення закупівель через е-каталог; розширення застосування нецінових критеріїв; удосконалення процедур закупівлі високовартісного обладнання, інноваційних МТ.

Результати. Серед респондентів 81,3 % безпосередньо здійснюють закупівлі, 12,5 % беруть участь у підготовці й проведенні закупівлі, 6,3 % – у формуванні потреби. 68,8 % опитаних пройшли спец. навчання уповноважених осіб (УО), 56,3 % – отримали знання на тренінгах, семінарах, вебінарах, 15,6 % – на дистанційних курсах.

До функціональних обов'язків опитаних входять: планування закупівель і формування річного плану закупівель у ЕСЗ Prozorro (87,5 %); проведення попередніх ринкових консультацій з метою аналізу ринку (59,4 %), здійснення вибору процедури закупівлі (90,6 %); безпосереднє проведення процедур закупівель (90,6 %); оприлюднення в ЕСЗ Prozorro необхідної інформації (87,5 %); складання, затвердження й зберігання відповідних документів (81,3 %), забезпечення укладання рамкових угод (21,9 %), надання до органу оскарження інформації, документів і матеріалів у разі отримання запиту (78,1 %), взаємодія з уповноваженими органами, що здійснюють контроль у сфері закупівель (68,8 %), здійснення інших дій, передбачених законодавством, трудовим договором чи контрактом (62,5 %), збір і формування потреби (6,2 %).

Результати оцінки окремих аспектів медичних закупівель в Україні

Види закупівель/ оцінки	ефективні	неефективні	важко відповісти
Централізовані закупівлі за пріоритетними напрямками (за кошти державного бюджету)	31,3 %	9,4 %	59,4 %
Децентралізовані закупівлі (на рівні ЗОЗ і ОДА/ОБА) за кошти місцевих бюджетів	40,6 %	6,3 %	53,1 %
Закупівлі інноваційних ЛЗ за угодами керованого доступу	18,8 %	6,3 %	75,0 %
Закупівлі із залученням спеціалізованих організацій	18,8 %	12,5 %	68,8 %
Закупівлі через е-каталоги Prozorro Market	78,1 %	18,8 %	6,3 %
Формування й перегляд переліків закупівель	56,3 %	3,1 %	40,6 %